

3 «Ой гороше, гороше, чого ти минулого літа допустив до себе черву? – докоряє... дрібним горошинам. – Гляди, в цьому році не зроби такого. А ти, бобе, чому почорнів, яка журба тебе поїдом їсть?»

4 «А ти вообщі можеш тут не стояти. Вобше не підходь, бо я в тебе й золота не візьму, хоч би в тебе воно й було. Їх пожалій, привези, а вони ще й зубами скреготять»

Г Климко
(Гр. Тютюнник, «Климко»)

23. Увідповідніть цитати і тих, про кого тут сказано (М. Стельмах, «Гуси-лебеді летять»). (2 бали)

1 «І в них теж чогось вискакували клепки, розсихались обручі, губились ключі від розуму, не варив баняк, у голові літали джмелі, замість мізків росла капуста, не родило в черепку, не було лою під чуприною, розум якось втулявся аж у п'яти і на в'язах стирчала макітра»

2 «Бузувір, опришок, урвиголова, харциз, каламут і навіть химород»

3 «Він примружується і починає натрущувати сміх на ворота, і нам приємно дивитися один на одного, хоча один з нас взутий, а другому взуття тільки сниться»

4 «Сусіди не раз, сміючись, згадували, як на замовлення він робив нашому панові фігури апостолів Петра й Павла. Вони виходили з дерева не пісними святенниками, а могутніми молодокими бороданями, яким приємно було тримати в руках і книгу, і ключі від раю»

А про дядька Себастіана

Б про дорослих

В про дідуся

Г про Михайлика

24. Виконайте завдання за варіантами.

І варіант. Висловіть власні роздуми про значення доброти і чуйності в людському житті (за повістю Гр. Тютюнника «Климко»). (17 балів)

ІІ варіант. Складіть твір-мініатюру на тему: «Стародавні уявлення й вірування нашого народу» (за повістю М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять»). (17 балів)

ВІДПОВІДІ

ВСТУП. ІЗ ПІСЕННИХ СКАРБІВ. ПРО ДАЛЕКІ МИНУЛІ ЧАСИ

1–Б; 2–Б; 3–Б; 4–А; 5–В; 6–Г; 7–В; 8–А; 9–Б; 10–Б; 11–В; 12–А; 13–В; 14: 1–Г, 2–Б, 3–В, 4–А; 15: 1–Б, 2–Г, 3–А, 4–В; 16: 1–Б, 2–В, 3–Г, 4–А; 17: 1–В, 2–Г, 3–А, 4–Б; 18: 1–Б, 2–Г, 3–А, 4–В; 19: 1–Г, 2–В, 3–Б, 4–А; 20: 1–Г, 2–В, 3–Б, 4–А; 21: 1–Г, 2–А, 3–Б, 4–В; 22: 1–Б, 2–А, 3–Г, 4–В; 23: 1–Б, 2–А, 3–Г, 4–В.

ПРО ДАЛЕКІ МИНУЛІ ЧАСИ

1–В; 2–А; 3–Б; 4–Б; 5–Б; 6–А; 7–Г; 8–Г; 9–Б; 10–Б; 11–Г; 12–А; 13–Г; 14: 1–В, 2–А, 3–Б, 4–Г; 15: 1–А, 2–В, 3–Г, 4–Б; 16: 1–В, 2–А, 3–Г, 4–Б; 17: 1–В, 2–Г, 3–Б, 4–А; 18: 1–Б, 2–В, 3–Г, 4–А; 19: 1–В, 2–А, 3–Б; 20: 1–А, 2–В, 3–Б, 4–Г; 21: 1–В, 2–Г, 3–А, 4–Б; 22: 1–Б, 2–А, 3–Г, 4–В; 23: 1–Б, 2–Г, 3–А, 4–В.

Я І СВІТ

1–Б; 2–Г; 3–В; 4–А; 5–В; 6–А; 7–Б; 8–Б; 9–А; 10–Г; 11–В; 12–Г; 13–Б; 14: 1–В, 2–Б, 3–А, 4–Г; 15: 1–А, 2–Б, 3–Г, 4–В; 16: 1–В, 2–Б, 3–А, 4–Г; 17: 1–Г, 2–В, 3–А, 4–Б; 18: 1–Б, 2–А, 3–Г, 4–В; 19: 1–В, 2–А, 3–Б, 4–Г; 20: 1–Б, 2–А, 3–Б, 4–А; 21: 1–Б, 2–В, 3–Г, 4–А; 22: 1–Б, 2–Г, 3–А, 4–В; 23: 1–Б, 2–Г, 3–А, 4–В.

Консультація професор Іван Ґошук

Творення відносного прикметника від географічної назви

Як правильно утворити відносний прикметник від власної назви *Моринці* – *моринський* чи *моринцівський*?

В Українському правописі в розділі «Правопис прикметникових форм від географічних назв» про творення прикметників від подібних географічних назв (*Капустинці, Васютинці, Драбівці, Гречинці, Заальці, Підгайці* тощо), які мають форму множини і суфікс **-ц-**, нічого не сказано. Трапляються три варіанти творення відносних прикметників від таких географічних назв: 1) відкидають суфікс **-ц-** і додають **-ський**: *капустинський, васютинський*; 2) до твірної основи додають суфікс **-ський**, який зливається з кінцевим приголосним твірної основи **ц**, і для уникнення збігу приголосних вставляють голосний **е**: *драбовецький, гречинецький*; 3) до твірної основи додають суфікс **-івський**: *загальцівський, підгайцівський*. Очевидно, допустимі всі три форми творення відносного прикметника і від назви *Моринці* (*моринський, моринецький, моринцівський*). Проте яку форму обрати, залежить від традиції та місцевої громади.

Іноді, проте, трапляються випадки, коли однаковий прикметник буде утворено від різних однокореневих назв, як, наприклад, від *Козин, Козинець* і *Козинці*. Щоб уникнути такого збігу, доцільно використовувати різні засоби творення відносних прикметників, відповідно: *козинський, козинецький* і *козинцівський*. Щоправда, остання форма вимовляється важкувато.

Відмінювання географічних назв прикметникового походження

Як відмінюється назва населеного пункту *Немішаєве*? Яку форму матиме відносний прикметник, утворений від цієї назви?

Такі назви населених пунктів, як *Немішаєве, Мукачеве, Берегове* тощо, прикметникового походження. Вони узгоджуються з іменниками середнього роду *поселення, селище, село*, тому й мають прикметникове закінчення **-е**, а не іменникове **-о**. Отже, й відмінюються вони як прикметники: *Немішаєвого, Немішаєвому, Немішаєвим, у Немішаєвому*. Так само в непрямах відмінках: *Мукачевого, Мукачевому* і т. д. При додаванні до такої назви суфікса **-ський** голосний звук **е, о** опиняється в закритому складі, тому за законами української мови він чергується з **і**: *немішаївський, мукачівський, берегівський*.